

gemeente Oostzaan

Boardletter 2023

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Oostzaan
Kerkbuurt 4
1511 BD OOSTZAAN

Heliumstraat 64
2718 SL ZOETERMEER
telefoon (088) 236 80 00
e-mail audit@flynth.nl

Kenmerk	Behandeld door	Datum
661077843/JH/0413	drs. D.J. Han RA	28 februari 2024

Onderwerp
Boardletter 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2023 hebben wij in het najaar van 2023 de interim-controle voor OVER-gemeenten uitgevoerd. Deze tussentijdse controle is gericht op onderwerpen die van belang zijn voor een goede en betrouwbare jaarverslaggeving. Naar aanleiding van deze interim-controle informeren wij u in deze boardletter over onze belangrijkste bevindingen.

Wij vertrouwen erop met deze rapportage een zinvolle bijdrage te leveren aan het (verder) verbeteren van de interne beheersing van het planning & controle-instrumentarium binnen de OVER-gemeenten.

In deze boardletter hanteren wij de volgende indeling:

1. Introductie
2. Samenvatting
3. Algeheel beeld interne beheersing
4. IT-omgeving
5. Aandachtspunten jaarrekening controle
6. Belangrijke ontwikkelingen

Wij willen uw werkorganisatie OVER-gemeenten bedanken voor de prettige samenwerking.

Hoogachtend,
Flynth Audit B.V.

drs. D.J. Han RA

Introductie

Introductie

In het kader van uw verstrekte opdracht tot de controle van de jaarrekening 2023 hebben wij onlangs onze interim-controle bij GR OVER-gemeenten uitgevoerd. In dit verslag rapporteren wij op hoofdlijnen over onze belangrijkste bevindingen.

Het doel van de rapportage is om maatregelen te nemen zodat de interne beheersing kan verbeteren en de betrouwbaarheid van de financiële informatie te borgen en/of te optimaliseren. Wij richten ons bij de interim-controle voornamelijk op de opzet en het bestaan van het stelsel van administratieve organisatie en maatregelen van de interne beheersing.

Onze interim-controle kijkt niet verder dan de noodzakelijke elementen voor de jaarrekening 2023. Daarbij beoordelen wij voornamelijk de opgenomen maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing binnen de belangrijkste processen, die zijn gericht op het waarborgen van een betrouwbare informatievoorziening zowel binnen OVER-gemeenten als naar buiten toe aan derden.

Wij beseffen ons dat onze boardletter in beginsel positief-kritisch is. Wij rapporteren enkel over de eventuele leemten of mogelijkheden ter verbetering van de financiële en administratieve processen, de administratieve organisatie daarvan en daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing. Wij geven in onze boardletter aan hoe de administratieve organisatie en interne beheersing kan verbeteren. Wij lichten u graag onze zienswijze op de beheersmaatregelen in relatie tot de aanbevelingen en adviezen toe.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2023 van OVER-gemeenten en de processen voor de gemeenten Oostzaan en Wormerland maar zijn niet gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in de organisatie. De rapportage is beperkt tot de punten die voortvloeien uit onze reguliere werkzaamheden. In onze controleverklaring gaan wij in op de uitgevoerde controlewerkzaamheden met betrekking tot frauderisico's.

Deze managementletter hebben wij op 14 februari 2024 besproken met de directie en concerncontroller van OVER-gemeenten.

Introductie

Samenvatting

Algeheel beeld interne beheersing

IT-Omgeving

Aandachtspunten
jaarrekening controle

Belangrijke ontwikkelingen

Samenvatting

Samenvatting

Procesmonitor

Processen OVER-gemeenten incl. deelnemende gemeenten	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Planning & Control			
Financial <u>reporting</u>			
Rechtmatigheidsverantwoording			
Betalingsverkeer			
Personeel			
Sociaal domein			
Inkopen & Aanbesteden			
Uitkeringen			
Subsidieverstrekking			
Omgevingsvergunningen			
Verhuren en pachten			

 2022 - 2023

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

- Het verantwoordingsmodel van de WNT 2023 is beschikbaar. Wij verzoeken u dit model in de jaarrekening 2023 op te nemen.
- Als onderdeel van de CAO 2023 is de RVU (Regeling Vervroegde Uittreding) geïntroduceerd. Wij adviseren om te inventariseren welke medewerkers in aanmerking komen voor deelname aan de RVU en te bepalen wat de financiële impact is voor de jaarrekening 2023.
- De jaarrekeningcontrole 2023 zal voor OVER in februari 2024 starten en voor de gemeenten in april 2024.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het boekjaar 2023 is het eerste jaar waarover het college / bestuur zich dient te verantwoorden over de rechtmatigheid van haar handelen. Wij constateren dat er nog extra stappen nodig zijn in de werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit wordt mede ingegeven door de geactualiseerde Kadernota Rechtmatigheid 2023 waarin meer aanvullende eisen zijn gesteld aan deze werkzaamheden, zoals de controle van de SiSa-bijlage met het groeiend aantal specifieke uitkeringen.

Het is van belang dat uitgevoerde interne controles uniform worden vastgelegd en leiden tot een eindrapportage. Deze rapportage is bedoeld voor intern gebruik voor management bestuur en extern voor de accountant. Dit is een groeiend proces.

De rechtmatigheidsverantwoording en het onderliggende dossier is van belang voor de externe accountant voor de toetsing bij de eindejaarscontrole.

Belangrijke ontwikkelingen

- Invoering omgevingswet per 1-1-2024: OVER is bezig met de aanpassing van de procedures om vanaf 1-1-2024 goed voorbereid te zijn op de invoering van de omgevingswet.
- Verplichting energielabel voor kantoorgebouwen: de gemeentehuizen in Oostzaan en Wormerland voldoen aan deze vereisten.
- Wet inburgering: Wij adviseren dit mee te nemen bij het opstellen van een overkoepelend M&O beleid. Bij de controle van de SiSa-verantwoording zullen wij vervolgens nagaan of het M&O-beleid daadwerkelijk wordt nageleefd.

Introductie

Samenvatting

Algeheel beeld interne beheersing

IT-Omgeving

Aandachtspunten jaarrekening controle

Belangrijke ontwikkelingen

Samenvatting

Kwalificatie	Toelichting
Onvoldoende	Bij een niet toereikende opzet en ontbreken van mitigerende aanvullende verbijzonderde interne controle (VIC) maatregelen scoort het proces onvoldoende.
Voldoende	De opzet en het bestaan van de administratieve organisatie en interne beheersing hebben wij als voldoende beoordeeld indien: • Binnen het proces minimale functiescheiding aanwezig is en de interne beheersingsmaatregelen in opzet toereikend aanwezig zijn. • Indien wij geconstateerd hebben dat de hiervoor genoemde voorwaarden niet binnen het proces aanwezig zijn, maar de belangrijkste risico's binnen het proces worden gemitigeerd door aanvullende maatregelen, zoals verbijzonderde interne controlewerkzaamheden.
Goed	De effectiviteit van een proces wordt op basis van onze beroepsregels op 'goed' gekwalificeerd indien de interne beheersingsmaatregelen zodanig binnen de processen zijn ingeregeld dat de accountant hierop kan steunen voor zijn controlewerkzaamheden. De controleaanpak van de accountant kan in dit geval systeemgericht ingestoken worden, echter in de praktijk is veelal een gegevensgerichte controle, in nauwe samenwerking met de verbijzonderde interne controle, de meest effectieve aanpak.

Introductie

Samenvatting

Algeheel beeld interne beheersing

IT-Omgeving

Aandachtspunten
jaarrekening controle

Belangrijke ontwikkelingen

Algeheel beeld interne beheersing

Algeheel beeld interne beheersing

Het doel van onze jaarrekeningcontrole is het vormen van een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. We willen u ook graag informeren over het proces overstijgende beeld dat we hebben verkregen tijdens de uitvoeringen van onze tussentijdse werkzaamheden en de uw organisatie relevante onderwerpen. Tijdens de interim-controle controleren wij de opzet en het bestaan van de AO/IB van de bedrijfsvoeringsprocessen die resulteren in posten in de jaarrekening. Wij attenderen u daarbij op het feit dat ons beeld van de processen gebaseerd is op de beoordeling van de opzet en het bestaan van de beheersmaatregelen van de processen ten tijde van de door ons uitgevoerde interim-controle. De beoordeling betreft een momentopname en kan dus afwijken van de werking van de beheersmaatregelen gedurende het gehele jaar.

De interne beheersing binnen OVER-gemeenten is ingericht langs het *'Three lines of defence model'*:

1ste lijn: Administratieve organisatie en interne beheersing in de processen in de lijnorganisatie en IT-systemen, belegd bij de procesverantwoordelijke.

2de lijn: Interne controle uitgevoerd binnen de processen door medewerkers van OVER-gemeenten (IC) en aangevuld met risicomanagement activiteiten.

3de lijn: Verbijzonderde interne controle uitgevoerd door de medewerkers verbijzonderde interne controle (VIC) van OVER-gemeenten.

4de lijn: Controlewerkzaamheden door de externe accountant.

De externe accountant speelt in dit model een belangrijke rol in de algemene governance- en controlstructuur van de organisatie en oefent een objectieve functie uit om het geheel van de verschillende niveaus te beoordelen met betrekking tot de daaraan te stellen eisen.

Gegeven de aard en omvang van OVER-gemeenten kunnen vanuit een kosten- en batenperspectief niet alle functiescheidingen en controles in de lijn binnen de organisatie aanwezig zijn. Dit betekent dat achteraf controles noodzakelijk zijn.

Wij zijn van mening dat de juiste positionering van de functies in de organisatie en met het daarbij behorende mandaat een goede basis vormt voor de interne beheersing. Hiermee borgt OVER-gemeenten dat de belangrijkste risico's die niet in de procesvoering zelf worden geborgd alsnog worden ondervangen.

Verbijzonderde interne controle

Conform de definitie van de Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO) is de verbijzonderde interne controle gericht op het verkrijgen van inzicht vanuit de eigen organisatie in tenminste de getrouwe en rechtmatige toestand van de baten, lasten en balansmutaties, zoals deze in de jaarrekening tot uitdrukking komen.

Hierbij wordt onder meer aandacht geschonken aan de opzet, het bestaan en de werking van relevante beheersingsmaatregelen, alsmede de risico's die aanwezig zijn voor wat betreft de eerdergenoemde aspecten van getrouwheid en rechtmatigheid.

Introductie

Samenvatting

Algeheel beeld interne beheersing

IT-Omgeving

Aandachtspunten
jaarrekening controle

Belangrijke ontwikkelingen

Algeheel beeld interne beheersing (vervolg)

De VIC (3de lijn) is een aanvulling op de reguliere interne controle, in die zin dat een objectief oordeel gegeven wordt over de opzet, het bestaan en de werking van de interne controles en beheersingsmaatregelen (1ste en 2de lijn). De focus ligt hierbij op de processen met de grootste (financiële en maatschappelijke) risico's.

Wij hebben geconstateerd dat een aantal aanbevelingen uit onze vorige managementletter nog openstaan en er geen opvolging heeft plaatsgevonden.

Met de verplichte rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening wordt de politieke aanspreekbaarheid voor het college / bestuur inzake rechtmatigheid vergroot. De inrichting van interne controlehandelingen in de lijn draagt bij aan de beheersing van processen door het management en de uitkomsten in de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast wordt het voor de controlemedewerkers (VIC) buiten de lijn mogelijk om te toetsten op deze handelingen. Een belangrijke voorwaarde van interne controle in de lijn is dat deze activiteiten ondersteund en gestimuleerd wordt door het management. De uitkomsten van de VIC vormt voor het college / bestuur de juiste tool om de rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen leggen.

Tijdens de interim-controle hebben wij gesprekken gevoerd met procesverantwoordelijken van de verschillende domeinen, de business controllers en de medewerkers verantwoordelijk voor de financiën en interne controle. Daarbij hebben wij geconstateerd dat (nieuwe) medewerkers en verantwoordelijken in 2023 te maken hebben met de aangepaste procesbeschrijvingen en ingang gezette veranderingen, waarbij verdere synchronisatie noodzakelijk is. Wij begrijpen dat de in 2023 gedane investeringen in vaste medewerkers enige tijd zal vereisen om zichtbare resultaten te behalen.

Mede in verband met de rechtmatigheidsverantwoording adviseren u om:

- De aandacht op inrichting van de interne controlehandelingen in de lijn te benadrukken.
- Te investeren in een goed mix van 'checks and balances' binnen de diverse processen, waarmee mogelijke risico's gemitigeerd worden.

Leeswijzer bij de procesmonitor:

Voor het bepalen van de effectiviteit hebben wij gekeken naar de opzet en het bestaan van de administratieve organisatie en interne beheersing binnen de bedrijfsvoeringsprocessen. Bij de kwalificatie van de processen zijn wij uitgegaan van de beoordeling zoals opgenomen in de navolgende staande tabel:

Introductie

Samenvatting

Algeheel beeld interne beheersing

Bevindingen interim-controle

IT-Omgeving

Aandachtspunten jaarrekening controle

Belangrijke ontwikkelingen

IT omgeving

IT-omgeving

Ingevolge artikel 2:393 lid 4 BW dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving wat betreft de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij benadrukken dat onze controle gericht is op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening en zich niet primair richt op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Het inzicht in de betrouwbare werking van de ICT-systemen en het gebruik daarvan door de organisatie vormen een onderdeel van de kwaliteit van de interne beheersing en de administratieve organisatie. Uw ICT-systemen en de algemene ICT-beheersmaatregelen kunnen belangrijke waarborgen bieden in het mitigeren van risico's op bijvoorbeeld ongewenste wijzigingen of ongeautoriseerde transacties. Daarnaast ontstaan door de snelheid van ontwikkelingen op ICT-gebied en de steeds verdergaande integratie van ICT met uw bedrijfsprocessen door middel van bijvoorbeeld SaaS-oplossingen ook nieuwe risico's.

Tijdens de uitvoering van de interim-controle beoordelen we de IT-omgeving in relatie tot de jaarrekening en logische toegangsbeveiliging en wijzigingen beheer op applicatie niveau. Gemeenten worden steeds meer geacht hun dienstverlening te digitaliseren. Een voorbeeld hiervan is de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV), die in 2023 van kracht is. De steeds verdergaande digitalisering brengt uitdagingen met zich mee voor gemeenten en het voldoen aan de basisnormen-kader Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Uw huidige informatiebeveiligingsbeleid waarin uw doelstellingen geformuleerd zijn dienen aan te sluiten op deze BIO-normen.

OVER-gemeenten is voor de ICT-diensten afhankelijk van een externe partij waarmee een dienstverleningsovereenkomst is afgesloten die toeziet op het garanderen van de continuïteit en kwalitatief adequate dienstverlening op het terrein van ICT.

Wij hebben vastgesteld dat er vanuit risicobeheersingsoptiek een interne monitoringssysteem is opgezet waarmee de status van de 'IT-maturitylevel' over de informatiebeveiliging gemonitord wordt. Daarnaast wordt door monitoring inzichtelijk gemaakt in hoeverre uw organisatie voldoet aan de BIO vereisten en de mogelijke risico's. Wij onderschrijven de noodzaak van het planmatig monitoren van de mate waarin uw organisatie voldoet aan de BIO vereisten en dit blijvend te borgen in uw organisatie.

Wij adviseren om de uitkomsten met betrekking tot de monitoring informatiebeveiliging in relatie tot de vereisten vanuit de BIO-normen, de mogelijke risico's en opvolging van aanbevelingen te rapporteren aan de directie of het dagelijks bestuur.

Introductie

Samenvatting

Algeheel beeld interne beheersing

Bevindingen interim-controle

IT-Omgeving

Aandachtspunten jaarrekening controle

Belangrijke ontwikkelingen

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole (1)

De constatering uit onze interim-controle en externe ontwikkelingen hebben impact op de activiteiten, de jaarrekening 2023 en onze controle hiervan. Graag willen we aandacht hiervoor vragen bij het opstellen van de jaarrekening 2023.

Aandachtspunt	Risico en aanbeveling
Planning jaarrekeningcontrole 2023	De controlewerkzaamheden voor de jaarrekening 2023 verwachten wij voor OVER-gemeenten in februari 2024 te starten en voor de gemeenten in april 2024.
Actualisatie grondexploitaties	In 2023 is sprake van diverse ontwikkelingen die impact hebben op de grondexploitaties van uw gemeente, waaronder de stijging van de rente en prijzen, stikstofproblematiek en beperkingen in de capaciteit op het stroomnet om nieuwe bedrijven aan te sluiten. <i>De genoemde thema's worden door de gemeente betrokken bij de volgende actualisatie van de grondexploitaties die zal worden verwerkt in de jaarrekening 2023.</i>
WNT format 2023	Voor de openbaarmaking van de WNT-gegevens publiceert het ministerie van BZK jaarlijks een verantwoordingsmodel WNT. Het verantwoordingsmodel voor de openbaarmaking van de WNT-gegevens over kalenderjaar 2023 is inmiddels gepubliceerd en benaderbaar via de bijgevoegde link https://www.topinkomens.nl/actueel/nieuws/2023/04/24/verantwoordingsmodel-wnt-2023 <i>Wij adviseren goed kennis te nemen van het geactualiseerde WNT-verantwoordingsmodel en de verantwoording in de jaarrekening 2023 letterlijk te baseren op basis van het nieuwste BZK model.</i>
Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)	Als onderdeel van de CAO 2023 ontstaat bij minimaal 43 ABP-jaren het recht op deelname aan de RVU (Regeling Vervroegde Uittreding), waarbij ambtenaren maximaal twee jaar eerder kunnen stoppen met werken. De commissie BBV heeft recent aangegeven dat gemeenten een voorziening moeten hebben gevormd op het moment van uittreding van een medewerker. Dit betekent dat in de jaarrekening 2023 een voorziening dient te worden gevormd voor de medewerkers die per 1 januari 2024 gebruik gaan maken van de RVU. <i>Wij adviseren te inventariseren welke medewerkers in aanmerking komen voor deelname aan de RVU en te bepalen wat de financiële impact is voor de jaarrekening 2023.</i>

Introductie

Samenvatting

Algeheel beeld interne beheersing

IT-Omgeving

Aandachtspunten
jaarrekening controle

Belangrijke ontwikkelingen

Belangrijke ontwikkelingen

Belangrijke ontwikkelingen

Invoering Omgevingswet

Met de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 ondergaat het stelsel voor ruimtelijke ordening en vergunningen in Nederland een ingrijpende herziening. Deze veranderingen zullen aanzienlijke gevolgen hebben voor de begroting en jaarrekening van u organisatie. Ook heeft dit een aanzienlijke impact op hoe het proces rondom het verlenen van vergunningen ingericht is door u als gemeente. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van diverse applicaties, welke vanaf 1 januari 2024 (tegelijk met de invoering van de omgevingswet) live moet gaan. Het is van belang dat de applicaties voldoen aan de vereisten en de verwachting. OVER-gemeenten is volop bezig met het tijdig testen van de procedures en applicaties die noodzakelijk zijn voor de invoering van de Omgevingswet.

Verplichting Energielabel C voor kantoren

Vanaf 1 januari 2023 moeten kantoorgebouwen minstens energielabel C hebben, wat staat voor een maximaal primair fossiel energiegebruik van 225 kWh per m2 per jaar of een label met de letter C of beter. Als een gebouw niet aan deze eisen voldoet, mag het niet langer als kantoor worden gebruikt, zoals vastgelegd in het Bouwbesluit 2012. Uw organisatie heeft de verplichting om vanaf deze datum te handhaven. De kantoorruimte die u zelf in gebruik heeft dient ook te voldoen aan deze regelgeving en de vereisten. Uit de informatie die wij ontvangen hebben blijkt dat de gemeentehuizen in Oostzaan en Wormerland voldoen aan deze vereisten.

Wet Inburgering

In 2022 ging het nieuwe inburgeringsstelsel van start met de uitvoering van de Wet Inburgering 2021. Hierbij kregen gemeenten de regierol bij de inburgering van asielstatushouders en andere migranten, met als doel een snelle taalverwerving, activering richting werk, en volwaardige deelname aan de Nederlandse samenleving.

Hoewel de Wet Inburgering in 2022 nog geen materiële impact had, zou dit in 2023 mogelijk kunnen veranderen. Het zou kunnen resulteren in aanvullende werkzaamheden voor gemeenten en ons als accountants. Uit hoofde van de G10 SiSa regeling wordt via de nota verwachtingen accountantscontrole verwacht dat wij het beleid ter bestrijding van Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) voor de wet Inburgering 2021 toetsen. We toetsen dan of het M&O-beleid effectief is door de opzet, bestaan en werking van het beleid te beoordelen. We hebben geconstateerd dat uw organisatie geen specifiek M&O beleid heeft voor de Wet-inburgering.

- *Wij adviseren om dit mee te nemen bij het opstellen van een overkoepelend M&O-beleid. Bij de controle van de SiSa-verantwoording zullen wij vervolgens nagaan of het M&O-beleid daadwerkelijk wordt nageleefd.*

Introductie

Samenvatting

Algeheel beeld interne beheersing

IT-Omgeving

Aandachtspunten
jaarrekening controle

Belangrijke ontwikkelingen

Disclaimer en beperking in gebruik en verspreidingskring

Deze boardletter is alleen bestemd voor de gemeenteraad van de gemeente Oostzaan en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij aandacht van het management behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.